

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. V.**, podnikateľa, obchodné meno Ing. V. – S., s miestom podnikania S., IČO: X., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. L., advokátom v P., proti žalovanej **E.**, bývajúcej v S., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. M., advokátom v S., **o zaplataenie 516,03 €** (15 545,90 Sk) s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Stará Ľubovňa pod sp. zn. 6 C 272/2002, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 2. júna 2008 sp. zn. 13 Co 16/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 2. júna 2008 sp. zn. 13 Co 16/2008 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Stará Ľubovňa (súd prvého stupňa) rozsudkom z 24. januára 2008 č. k. 6 C 272/2002 - 220 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 15 545,90 Sk s 15,5 % úrokom z omeškania ročne od 1. januára 2002 do zaplataenia a v prevyšujúcej časti (týkajúcej sa príslušenstva) žalobu zamietol. Žalovanej zároveň uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania 5 983,60 Sk a nahradiť trovy štátu 6 614 Sk na účet súdu prvého stupňa. Rozhodol tak po zistení, že medzi účastníkmi došlo k platne uzavretej ústnej zmluve o dielo, pričom celková hodnota diela činila sumu 365 545,90 Sk, ktorú skutočnosť žalovaná nespochybnila. Žalobca vykonal u žalovanej stavebné práce a hodnotu prác vyfakturoval dvomi faktúrami č. X. a č. Y.. Aj keď faktúra č. X. bola vystavená pre obchodnú spoločnosť S., s.r.o., medzi účastníkmi nebolo sporné, že práce popísané v tejto faktúre boli vykonané pre žalovanú. Okrem týchto prác pre žalovanú žalobca zakúpil i sanitárne zariadenie /hydromasážnu vaňu a sprchovací box/ v hodnote 76 505 Sk, čo taktiež medzi účastníkmi sporné nebolo. Vychádzajúc zo záverov znaleckého dokazovania, že suma 28 114,70 Sk nie je

d'alšou prijatou zálohou, ale len odúčtovanou čiastkou z celkovej prijatej zálohy v sume 350 000 Sk, ktorú uhradila žalovaná, potom - vzhľadom na celkovú hodnotu diela 365 545,90 Sk - zostala žalovanej povinnosť doplatiť žalobcovi zvyšok ceny podľa § 631 Obč. zák., t. j. žalovanú istinu v sume 15 545,90 Sk. Výrok o úroku z omeškania odôvodnil aplikáciou § 517 ods. 1, 2 Obč. zák., § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. a výškou diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska, ktorá platila k prvému januáru 2002. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 a § 148 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove (odvolací súd) na odvolanie žalovanej smerujúce proti vyhovujúcej časti rozsudku súdu prvého stupňa rozsudkom 2. júna 2008 sp. zn. 13 Co 16/2008 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti tak, že návrh žalobcu zamietol (§ 220 O.s.p.); žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy prvostupňového konania 21 320 Sk a trovy odvolacieho konania 6 114,80 Sk; tiež mu uložil povinnosť nahradiť trovy štátu 6 614 Sk na účet súdu prvého stupňa. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav a nesprávne ho právne vyhodnotil a to vo vzťahu k žalovanej. Dôvodil, že z návrhu jednoznačne vyplýva, že žalovanou je E. ako fyzická osoba, nie podnikateľka, že medzi účastníkmi nebolo sporné, že na základe ústne dohodnutej zmluvy o dielo vykonal žalobca v prospech nej dohodnutý predmet diela, a to stavebné práce na objekte rodinného domu v S., pričom za vykonané práce vyúčtoval žalovanej cenu diela vo výške 143 660,60 Sk faktúrou č. Y. z 20. decembra 2001. Teda predmetom sporu - podľa odvolacieho súdu - je zaplatenie tejto faktúry znejúcej na žalovanú ako odberateľa, a keďže medzi účastníkmi nie je sporné, že žalovaná poskytla na dohodnuté práce žalobcovi zálohu najmenej v sume 350 000 Sk, plne tak vykryla zaplatenie tejto faktúry. Pokiaľ si žalobca z poskytnutej zálohy priradil zvyšnú časť na úhradu faktúry č. X. za práce vykonané pre spoločnosť S., s.r.o., S., kde v tom čase žalovaná bola konateľkou, platby si takto započítal nie podľa ich určenia, na čo znejú, ale svojvoľne. Odvolací súd bol názoru, že žalobca ako dodávateľ vystupoval vo vzťahu nielen k žalovanej ako fyzickej osobe, ale aj k uvedenej obchodnej spoločnosti, čo sú dva samostatné odberateľské subjekty a že dlh za práce pre spoločnosť S., s.r.o. nie je dlhom žalovanej s tým, že ak by vo vzťahu k uvedenej spoločnosti žalobcovi vznikol nedoplatok na cene diela, nič mu nebráni svoju pohľadávku z titulu neuhradenia faktúry č. X. vymáhať si od uvedenej spoločnosti osobitnou žalobou. Na základe takéhoto posúdenia (úvah) uzavrel, že žalovanej nevznikla povinnosť na zaplatenie žalovanej istiny s príslušenstvom žalobcovi.

Proti tomuto zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Žiadal rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je zjavne zmätočné a zistenia odvolacieho súdu nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní ani v príslušných právnych predpisoch. Argumentoval, že pre súdom prvého stupňa na pojednávaní 27. novembra 2003 žalovaná priznala, že práce vyúčtované faktúrou č. X. boli vykonávané v jej rodinnom dome, t.j. na dohodnutom mieste vykonania diela. Upozornil aj na výsledky znaleckého dokazovanie, na postup pri fakturácii podľa pokynov žalovanej a na záver súdu prvého stupňa, ktorý si neosvojil obranu žalovanej, že by plnila žalobcovi nad rámec poskytnutej zálohy 350 000 Sk.

Žalovaná sa k dovolaniu písomne vyjadrila. Uviedla, že napadnutý rozsudok považuje za zákonný a správny, a dovolanie navrhla zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je treba zrušiť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Dovolateľ v predmetnej veci napadol zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu. Podmienky prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu v tejto procesnej forme v zmysle citovaného ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. sú splnené. Prípustnosť dovolania v danej veci bola preto daná.

Po preskúmaní veci dovolací súd ustálil, že žalobca v dovolaní *podľa jeho obsahu* namieta ako dovolací dôvod to, že rozsudok odvolacieho súdu bol vydaný v konaní postihnutom tzv. inou vadou konania, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Inou vadou konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. je vada konania, ktorá je rovnako ako vady uvedené v § 237 O.s.p. spôsobená porušením procesných noriem upravujúcich občianske súdne konanie, ktorá ale na rozdiel od nich nezakladá tzv. zmätočnosť rozhodnutia.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.), t. j. bez zreteľa, či to dovolateľ namieta alebo nenamieta, sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (tzv. inými vadami konania sa zaoberá - skúma ich - však iba vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné a o tento prípad v prejednávanej veci ide). Dovolací súd preto skúmal nielen existenciu väd uvedených v § 237 O.s.p., ale aj to, či nedošlo k inej vade, a zistil, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Podľa § 125 O.s.p. za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonávania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008 odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa z výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 až 4.

Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 2 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a na nich založených následných právnych záverov, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, ktorý stav tvoril podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd sa nepovažoval byť viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa z dokazovania vykonaného pred ním; na podklade len svojich úvah odvolací súd vyvodil úplne odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, t . j. bez toho, aby vo veci vykonal potrebné dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie).

Ak sa však odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenia dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o neopodstatnenosti žalobného návrhu, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Z obsahu zápisnice o pojednávání pred odvolacím súdom 2. júna 2008, na ktorom bolo aj meritórne rozhodnuté, vyplýva, že odvolací súd po podaní správy o stave veci (doterajšom priebehu konania) predsedom senátu a prednese zástupcu žalovanej iba oboznámil rozsudok súdu prvého stupňa, odvolanie, poplatkové uznesenie a vyjadrenie k odvolaniu s prílohou. Nedošlo teda k zopakovaniu alebo doplneniu dokazovania, hoci v odôvodnení svojho rozsudku odvolací súd uvádza, že „súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav a nesprávne ho právne vyhodnotil“ a že „odvolací súd sa oboznámil s dokladmi obsiahnutými v spise, najmä s návrhom žalobcu, v tejto súvislosti doplnil dokazovanie“.

Súd prvého stupňa na podklade výsledkov ním vykonaného dokazovania založil svoje rozhodnutie vo veci samej okrem iného na tom zistení skutkovej povahy, že stavebné práce, ku ktorým sa vzťahujú obe spomenuté faktúry, vykonal u žalovanej žalobca na základe platne uzavretej ústnej zmluvy účastníkov (ustálil, že došlo k vykonaniu diela, za ktoré si žalobca ako nedoplatok z ceny diela uplatňuje požadovanú istinu). *Skutočnosť vykonania týchto prác pre žalovanú* nespochybnil žiadny z účastníkov pri svojom výsluchu na súde prvého stupňa a na tejto skutočnosti bez ďalšieho nič sa nezmenilo len tým, na koho žalobca vystavil (adresoval) faktúru č. X. (k tomuto vystaveniu v priebehu konania žalobca podal vysvetlenie); samotná žalovaná výslovne pred súdom prvého stupňa uviedla, že aj práce z tejto faktúry boli vykonávané v jej rodinnom dome a hradila ich zo svojich finančných prostriedkov (porovnaj č. l. 36 p.v. spisu). Žalobca tiež jasne pri svojom výsluchu na súde prvého stupňa uviedol, že so spoločnosťou S., s.r.o. nemal uzatvorenú zmluvu o dielo a pre ňu žiadne práce nevykonával (porovnaj č. l. 33 spisu).

Odvolací súd bez toho, aby si zadovážil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. [a napred predovšetkým preskúmal (zvážil), či je tu vôbec danosť potreby ďalšieho dokazovania o skutočnosti vykonania prác (diela) pre žalovanú, ktorá skutočnosť - ako bolo spomenuté - medzi účastníkmi bola nesporná], založil svoje rozhodnutie na skutkovom závere (presnejšie povedané na premise bez vlastného skutkového zisťovania), že žalobca ako dodávateľ vystupoval vo vzťahu nielen k žalovanej ako fyzickej osobe, ale aj k uvedenej obchodnej spoločnosti a že tu je dlh za práce pre spoločnosť S., s.r.o., ktorý nie je dlhom žalovanej, z čoho vyvodil právny záver o nedôvodnosti žalobného návrhu.

Z uvedeného potom vyplýva, že takéto skutkové a na ne nadväzujúce právne závery odvolacieho súdu je treba považovať za predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie posudzovať správnosť týchto záverov odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na doposiaľ uvedené uzavrel, že dovolanie žalobcu je dôvodné, keďže v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); svojim uznesením preto dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 4 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2010

JUDr. Jana Bajánková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Hrčková Marta